

MINÚCIES

Manuels escolars

JORDI LLOVET

Hi va haver un temps daurat de la pedagogia catalana, abans de la Guerra Civil, en què Catalunya era considerada pionera en el camp de l'ensenyament, perfectament homologada als països que més cura tenien per l'educació pública.

Es troba a les biblioteques ben proveïdes un llibret molt il·luminador que feien servir els escolars del país. Es diu *Garba. Antologia de les lletres catalanes*, recollida i adornada [sic] amb notes i comentaris per Lluís G. Pla, prevere, per a les escoles catalanes; nova edició, notablement millorada, Girona, Dalmau Carles, 1923. Aviat tindrà cent anys.

Eren altres temps, esclar, i la tria de textos correspon als corrents culturals, socials i morals de l'època. Però l'antologia començava amb aquestes paraules: "La nostra llengua catalana, branca de la llengua romana de l'indret meridional de la França, tingué per allà els segles XII, XIII i XIV majorment la iniciació de la seva època d'or amb els Marc, Arnau, Muntaner, Fra Turmeda, Ramon Llull, Cerverí de Girona i altres de renom singular".

L'índex del llibre reporta peces en prosa de Verdaguier, Eugeni d'Ors, Pere Coromines, Manuel Brunet, Prudenci Bertrana, Xavier Montsalvatge –el pare del compositor–, Santiago Rusiñol o Víctor Català, i peces en vers de Joan Llongueras –un dels grans pedagogs del seu temps–, Gabriel Alomar, Frederic Rahola –pare de qui més tard va ser síndic de greuges–, Teodor Llorente –traductor de Goethe–, Apel·les Mestres, Joan Alcover, Joaquim Ruyra, Costa i Llobera, Verdaguier, Maragall, la traducció d'un poema de Rimbaud (!), Sagarra, Miquel de Palol, el vell, Joaquim Folguera, Carles Riba o Jeroni Zanné.

La majoria dels textos triats no serviren avui per animar els esco-

GETTY

lars a llegir, però donen una idea del grau de complicitat entre els pedagogs i els grans autors catalans del moment. I resulta sorprenent que l'antologia inclogui l'article de Joan Maragall *Elogi de la paraula*, en què el poeta barceloní no fa cap elogi exclusiu de la nostra llengua, sinó del llenguatge per ell mateix, sigui el que sigui: "La pa-

raula és la cosa més meravellosa d'aquest món, perquè en ella s'abracen i es confonen tota la meravella corporal i tota la meravella espiritual de la nostra naturalesa".

Això és el que ara ens manca: la consideració que l'essència de l'ésser humà resideix en el fet que *parla*, en el fet que és senyor del llenguatge i habita en ell. ♦♦

AIXÒ NO CAL DIR-HO

JAVIER PÉREZ ANDÚJAR

Els ovnis seran catalans o no seran

Legint el fascinant assaig d'Ignacio Cabria *Historia cultural de los ovnis en España, 1950-1990* (Reediciones Anómalas, 2022), veiem com una colla d'amics d'esperit republicà i catalanista van establir la ufologia a Espanya. Un dia de 1955, dos lletraferits, Antonio Ribera (Barcelona, 1920-2001) i Màrius Lleget (Granollers, 1917-1988), anaven per la Rambla de Barcelona i en un quiosc els va cridar l'atenció un quadernet signat per un enigmàtic Eduardo Buelta. *Es deia Astronaves sobre la Tierra*. Avui, Antonio Ribera, considerat un dels fundadors de la ufologia, és tota una llegenda, però aleshores era un home de lletres que editava clandestinament revistes culturals com *Antologia dels fets, les idees i els homes d'Occident* (1947-1948), motiu pel qual acabaria detingut. El seu pare, el periodista Ignasi Ribera, va ser el precursor de l'iberisme (una altra visió del cosmos).

Antonio Ribera va estudiar a l'Escola Blanquerna i va anar a la guerra amb la Lleua del Biberó. Es guanyava la vida com a traductor literari i practicava el submarinisme. Màrius Lleget volia ser periodista científic. Al *Correo Catalán* feia, però, una secció de ciutat que es deia *Las calles de Barcelona*. Era al diari *España*, de Tànger (aixopluc de periodistes republicans sota la direcció de Gregorio Corrochano), on exhibia lliurement el seu interès pels misteris espacials. Com que mai no va voler afiliar-se al sindicat de Falange, Lleget es va veure obligat a emprar pseudònims, com ara Tirant lo Blanc. Va resultar que Eduardo Buelta era un valencià que treballava a Correus del port de Barcelona. Lleget i Ribera se'l van emportar cap a la tertúlia literària que celebraven al bar La Rotonda, a la carretera del Tibidabo, i que dirigia el traductor Vicent de Artadi. De seguida, Buelta es va fer amo de la reunió. L'adoraven. La tertúlia es transformaria aviat en un grup ufològic. Hi anava també l'advocat Antonio Pelegrí, que proposava aplicar el dret marítim català del Consolat de Mar al tràfic interestar. Aquest equip va crear, l'any 1958, el capdavanter Centro de Estudios Interplanetarios. Amb el temps, Buelta mostraria un vessant intransigent que va donar peu a la seva exclusió i a la refundació del grup. Totes les grans aventures comencen amb el sacrifici del pare. ♦♦

Tercera edició

PREMI ARA DE CÒMIC EN CATALÀ

10.000 € A L'OBRA GUANYADORA

Presenta el teu còmic de no-ficció –periodístic, assagístic, històric, biogràfic o autobiogràfic– en llengua catalana, d'una extensió de 8 a 14 pàgines.

Tens temps fins al 31 d'agost del 2022 per presentar el còmic en format PDF (17x24 cm) al correu premicomic@ara.cat
Tots els detalls a <http://d.ara.cat/comiccatala>

Amb la col·laboració de:

MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA

ANNIBALE CARRACCI

ELS FRESCOS DE LA CAPELLA HERRERA

#Carracci 8 juliol – 9 octubre

Organitzen:

Francesco Albani. *Apòstols al voltant del Sepulcre buit de la Mare de Déu*. Detall, 1604 – 1605. Museu Nacional d'Art de Catalunya. Dipòsit de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi